

Numer
1(33)/2018
ISSN
2081-8033

Puls Regionu

LUBELSKI INFORMATOR UNIJNY

TEMAT NUMERU

Miliony na leczenie najmłodszych

DOTACJE DLA FIRM

100 mln zł na fotonikę

TWARDE FUNDUSZE EUROPEJSKIE

E-parafia, czyli bliżej wiernych

MIĘKKIE FUNDUSZE EUROPEJSKIE

Chroń się przed boreliozą

Spis treści

Aktualności

[s. 4] Czy wiesz, że...

[s. 8]

Temat numeru

[s. 6] Miliony na leczenie najmłodszych

[s. 8] Uratowała życie. Teraz będzie w każdym powiecie

Rozmowa numeru

[s. 10] Rzecznik Funduszy Europejskich:
wewnętrzny bezpiecznik i strażnik prostych procedur

[s. 12]

Wydarzenie

[s. 12] Komisja Europejska mówi: sprawdzam

[s. 15] Rewitalizacja w województwie lubelskim –
wyzwania na przyszłość

Lubelski Informator Unijny „Puls Regionu”

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

Nakład: 4000 egz.

Wydawca: Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym
Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie
ul. Stefczyka 3b, 20-151 Lublin
tel.: (81) 441 67 38, fax: (81) 441 67 40
e-mail: drpo@lubelskie.pl, www.rpo.lubelskie.pl,
www.facebook.com/LubelskieFunduszeEuropejskie

Redakcja: Paweł Florek, Oddział Komunikacji RPO, Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym

Fotografie ze spisu treści: Wniebowzięte Rafał Michałowski / Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Paweł Florek / Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Kancelaria Marszałka /

Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Starostwo Powiatowe w Kraśniku, www.stock.adobe.com (Fotolia), www.pexels.com

Okładka: Już za trzy lata dzieci z naszego regionu będą leczone w lepszych warunkach. Uniwersytecki Szpital Dziecięcy w Lublinie zmienia się dzięki unijnemu projektowi za 30 mln zł

f Więcej przeczytasz na stronach 6–7.

Fot.: www.stock.adobe.com (Fotolia)

Druk, skład i łamanie: Drukarnia Akapit Sp. z o.o.
ul. Węglowa 3, 20-481 Lublin, tel.: (81) 749 00 62
e-mail: sekretariat@drukarniaakapit.pl
www.drukarniaakapit.pl, www.facebook.com/DrukarniaAkapit

E-book: Pobierz elektroniczną wersję „Pulsu Regionu”. E-book znajdziesz na stronie www.rpo.lubelskie.pl w zakładce *Wiadomości – Publikacje*

Dotacje dla firm

[s. 16] 100 mln zł na fotonikę

Twarde fundusze europejskie

[s. 17] E-parafia, czyli lubelski Kościół bliżej wiernych

[s. 18] Ekologicznie w Sobieszynie

[s. 19] Unijne pieniądze są EKO

Miękkie fundusze europejskie

[s. 20] Chronić się przed boreliozą

[s. 21] Edukacja dla najmłodszych

[s. 23] Aktywnie dzięki funduszom

Blog

[s. 25] Jak otworzyć własny biznes? Z funduszami europejskimi jest łatwiej

Fotogaleria

[s. 27] Droga 814: Ale szybko

Województwo Lubelskie wybrane do programu pilotażowego Komisji Europejskiej

W Brukseli podczas konferencji dotyczącej dobrych praktyk w zarządzaniu polityką spójności wybrano pięć instytucji zarządzających, które wezmą udział w nowym programie pilotażowym Komisji Europejskiej. Jego celem jest wsparcie administracji krajowej i regionalnej w wysiłkach na rzecz dalszego wzmocnienia zdolności administracyjnych do zarządzania Europejskim Funduszem Rozwoju Regionalnego i Funduszem Spójności.

Wśród pięciu instytucji wybranych przez Dyрекcyję Generalną ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej Komisji Europejskiej (DG Regio), jako jedyna z Polski znalazła się

Fot. Marcin Tarkowski / UMWL w Lublinie

– Dzięki temu sukcesowi będziemy współpracować z ekspertami OECD. Odwiedzą oni poszczególne instytucje zarządzające, przeprowadzą wywiady z pracownikami oraz zorganizują warsztaty. W rezultacie powstanie najbardziej wydajny model prac nad opracowaniem nowego regionalnego programu operacyjnego, który będziemy realizować po 2020 roku – wyjaśnia **Iwona Nakielska**, dyrektor Departamentu Zarządzania RPO.

Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Lubelskiego (IZ RPO).

Poza nami do programu zakwalifikowano również: Program Operacyjny Regionu Extremadura (Hiszpania), Program Operacyjny Konkurencyjność i Spójność (Chorwacja), Program Operacyjny „Regiony we Wzroście” (Bułgaria) oraz Program Operacyjny Transport, Infrastruktura, Środowisko i Zrównoważony Rozwój (Grecja).

Efekty programu będą cenne z punktu widzenia budowania potencjału administracyjnego IZ RPO, dzięki czemu wdrażanie programu operacyjnego po 2020 roku będzie jeszcze sprawniejsze.

Aplikację województwa lubelskiego, która zyskała przychylność ekspertów DG REGIO, przygotowali pracownicy Departamentu Zarządzania RPO we współpracy z Ministerstwem Inwestycji i Rozwoju. Inauguracja pilotażowego programu miała miejsce w czerwcu. Wtedy w Brukseli odbyła się pierwsza seria warsztatów. Wizyta ekspertów Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) zostanie zorganizowana jesienią.

► Ogłoszenie regionów, które zakwalifikowały się do pilotażowego programu Komisji Europejskiej

Fot. UMWL w Lublinie

Inwestycje w gospodarkę wodno-ściekową

Ponad 13 mln zł – tyle wyniosą łączne nakłady na modernizację elementów infrastruktury służącej dostawie wody dla mieszkańców trzech gmin z terenu powiatu ryckiego. Ponad połowę sfinansuje Unia Europejska.

W Rykach za przeszło 8,5 mln zł zostaną rozbudowane i zmodernizowane ujęcia wody oraz stacja wodociągowa z systemami monitoringu sieci i zdalnego odczytu wodomierzy. Gmina Kłoczew za ok. 2,4 mln zł zamierza przebudować stację uzdatniania wody i zmodernizować sieć wodociągową. W gminie Ułęż za niemal 2,5 mln zł znacznie poprawi się infrastruktura wodociągowa. Dofinansowania dla samorządów to kolejno: w Rykach 4 002 913,20 zł,

w Kłoczewie 1 529 042,29 zł, a w Ułężu 1 592 323,90 zł.

– Projekty realizowane przez poszczególne gminy składają się na ogromne przedsięwzięcie, w ramach którego za blisko 146 mln zł w całym województwie zostanie zrealizowanych 39 działań poprawiających jakość wody, która dociera do naszych kranów. Ze środków unijnych planowane jest sfinansowanie prawie 58% tej kwoty – podkreśla **Grzegorz Kapusta**, wicemarszałek województwa lubelskiego.

Wymienione inwestycje dostały dofinansowanie z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego w konkursie 6.4 *Gospodarka wodno-ściekowa*.

Szybciej z Lublina do Biłgoraja

Jest już gotowy 18-kilometrowy fragment drogi nr 835 między Piotrkowem a Wysokiem. Na początku czerwca oficjalnie otwarto go dla kierowców. Remont kosztował ok. 63 mln zł, z czego większa część pochodziła z unijnego Regionalnego Programu Operacyjnego 2014-2020.

Przypomnijmy, że przed pięciu laty oddano do użytku pierwszy odcinek tej drogi między Frampolem a Biłgorajem, a trzy lata temu kolejny – między Wysokiem a Frampolem. Obecnie drogowcy pracują nad ostatnim odcinkiem tej trasy – między Piotrkowem a granicą miasta Lublina. Częścią trasy Lublin-Biłgoraj jest też przebudowywana przez Miasto Lublin ul. Abramowicka.

– To niezwykle ważna droga nie tylko dla mieszkańców, ale również dla tranzytu krajowego i międzynarodowego. Jestem przekonany, że ten nowo otwarty odcinek przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa mieszkańców oraz w znacznym stopniu poprawi komfort jazdy – mówił na łamach „Gazety Wyborczej Lublin” **Sławomir Sosnowski**, marszałek województwa lubelskiego.

Tym samym zakończyła się kolejna część programu „100 km dróg w każdym powiecie na 100-lecie niepodległości”. Samorząd Województwa Lubelskiego planuje wybudować lub wyremontować blisko dwa tysiące kilometrów dróg na Lubelszczyźnie.

Pierwsza tablica w ramach programu pojawiła się przy drodze wojewódzkiej nr 829 łączącej powiaty świdnicki i łęczyński.

– Ten prawie 18-kilometrowy odcinek w ok. 90% przebiega przez powiat łęczyński. Nie ulega wątpliwości, że znacznie poprawiła się jakość i drożność komunikacyjna, ale przede wszystkim bezpieczeństwo. Mieszkańcy są przekonani, że to bardzo ważne i potrzebne przedsięwzięcie. Warto dodać, że nie tylko jakość podróżowania oraz bezpieczeństwo uległo poprawie. W ramach drogi powstała również ścieżka rowerowa, jestem więc przekonany, że powiat łęczyński będzie częściej odwiedzany przez turystów – powiedział **Roman Cholewa**, starosta łęczyński.

Fundusze na realizację inwestycji będą pochodziły z zarządzanych przez Urząd Marszałkowski środków unijnych oraz budżetu województwa. Najwięcej, blisko 500 km dróg wybudowanych zostanie dzięki środkom pochodzącym z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. To ponad dwie trzecie wszystkich dróg, które zostaną sfinansowane w ramach PROW na lata 2014-2020. Znaczną część programu będą stanowiły drogi współfinansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

W ramach projektu „100 km dróg w każdym powiecie na 100-lecie niepodległości” powstaną nie tylko drogi wojewódzkie, ale także powiatowe i gminne. Przy każdej z nich stanie okolicznościowa tablica informacyjna.

► Marszałek Sławomir Sosnowski otwiera kolejny ważny odcinek drogi wojewódzkiej nr 835 biegnącej z Lublina do Grabownicy, niedaleko Sanoka (woj. podkarpackie)

Fot. Sławomir Sosnowski / Facebook

Miliony na leczenie najmłodszych

Na początku 2018 roku władze województwa podpisały umowę z Uniwersyteckim Szpitalem Dziecięcym im. Antoniego Gębali w Lublinie na dofinansowanie przebudowy i wyposażenia placówki. Już za trzy lata dzieci z naszego regionu będą leczone w lepszych warunkach. Wartość projektu przekracza 38 mln zł, z czego unijny wkład wynosi 30 mln zł.

– To bardzo ważny projekt dla naszego województwa. Podnoszenie jakości usług w sferze leczenia najmłodszych to nasz priorytet. Chcemy, aby zakres usług świadczonych dzieciom był na poziomie europejskim.

Cieszę się, że aż 30 milionów złotych trafi na rzecz małych pacjentów – podkreśla **Sławomir Sosnowski**, marszałek województwa lubelskiego.

Projekt zakłada:

- » przebudowę oddziałów szpitalnych,
- » wyposażenie ich w nowoczesny sprzęt i aparaturę medyczną,
- » rozwijanie nowych świadczeń zdrowotnych.

Nie do poznania będą oddziały hematologii i onkologii oraz oddział anestezjologii i polikliniki. Nowy sprzęt trafi natomiast do pracowni diagnostyki genetycznej. Wszystko

po to, aby mali mieszkańcy naszego regionu mieli zapewnioną jeszcze lepszą opiekę, skuteczniejszą diagnostykę i warunki leczenia.

– Jesteśmy jedynym dziecięcym szpitalem wyspecjalizowanym w całym makroregionie środkowo-wschodnim. Mali pacjenci przyjeżdżają do nas z całej Polski. Szpital wymaga przebudowy i dostosowania do nowoczesnych warunków. Chcemy

poprawić nie tylko warunki hospitalizacji najmłodszych, ale również ułatwić rodzicom opiekę nad leczonymi dziećmi. Lubelszczyzna będzie miała nowy szpital, który zmieni oblicze pediatrii w regionie – przekonuje dr **Jerzy Szarecki**, dyrektor naczelny Uniwersyteckiego Szpitala Dziecięcego w Lublinie.

30 tys. dzieci

leczy rocznie Uniwersytecki Szpital Dziecięcy w Lublinie.

Po przebudowie placówka będzie przyjmować więcej małych pacjentów.

► Od lewej: dr n. med. Jerzy Szarecki, dyrektor naczelny Uniwersyteckiego Szpitala Dziecięcego w Lublinie, Sławomir Sosnowski, marszałek województwa lubelskiego, Arkadiusz Bratkowski, członek Zarządu Województwa Lubelskiego odpowiedzialny za służbę zdrowia

Fot. UMWL w Lublinie

– Bardzo cieszę się, że samorząd województwa dostrzega te potrzeby. Chcemy, aby hospitalizacja najmłodszych przebiegała na najwyższym poziomie. To ważne zadanie, dlatego dziękujemy za pomoc i wsparcie ze strony Samorządu Województwa Lubelskiego – zaznacza prof. **Andrzej Drop**, rektor Uniwersytetu Medycznego w Lublinie.

Projekt dofinansowany z Regionalnego Programu Operacyjnego potrwa trzy lata. Zakończy się w czwartym kwartale 2020 roku. Z nowego sprzętu i odnowionych pomieszczeń dzieci i ich rodzice skorzystają na przełomie 2020 i 2021 roku.

Łączny koszt inwestycji przekracza 38 mln zł. Wkład z funduszy europejskich to 30 mln zł.

Paweł Florek

Departament Zarządzania RPO

▶ Lubelski szpital specjalizujący się w leczeniu najmłodszych mieszkańców z Lubelszczyzny będzie pomagał jeszcze lepiej. Za ponad 38 zł zyska nowy sprzęt medyczny, a część oddziałów przejdzie kapitalny remont

Fot. USD w Lublinie

Zastrzyk funduszy unijnych dla szpitali z regionu

Modernizacja bloku operacyjnego w Białej Podlaskiej, zakup nowoczesnej aparatury medycznej dla szpitala w Chełmie i remonty oddziałów w szpitalu w Lublinie. To tylko kilka elementów imponującego projektu realizowanego przez sześć szpitali podległych Samorządowi Województwa Lubelskiego.

– Realizacja tego zadania oznacza lepsze wykorzystanie możliwości naszych szpitali. Zwiększamy zakres ochrony zdrowia przez właściwe warunki leczenia i przeciwdziałanie chorobom, które wykluczają pacjentów z aktywności zawodowej. Dzięki środkom unijnym poprawi się również bezpieczeństwo zdrowotne, opieka nad matką i dzieckiem oraz osobami niepełnosprawnymi – komentuje Arkadiusz Bratkowski, członek Zarządu Województwa Lubelskiego odpowiedzialny za służbę zdrowia.

W sumie szpitale na Lubelszczyźnie dostaną na inwestycje 97 mln zł z Regionalnego Programu Operacyjnego. Całkowity koszt szacowany jest na 115 mln zł.

Jak zmienią się szpitale na Lubelszczyźnie?

Zakres projektu jest bardzo szeroki: w szpitalu w Białej Podlaskiej zostanie zmodernizowany blok operacyjny złożony z pięciu sal, w których rocznie wykonuje się ponad 3 tys. zabiegów. W szpitalu w Chełmie planowana jest rozbudowa oddziału urazowo-ortopedycznego z chirurgią kręgosłupa oraz utworzenie oddziału rehabilitacji. Szpital w Zamościu wyremontuje oddział kardiologii. Szpital Wojewódzki im. Jana Bożego w Lublinie zyska zmodernizowany oddział noworodków i wcześniaków oraz pomieszczenia dla oddziału anestezjologii i intensywnej terapii. Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego planuje remont kilku oddziałów, w tym oddziału chorób wewnętrznych i urologii. W Szpitalu Neuropsychiatrycznym budowany będzie pawilon psychiatrycznego Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego.

– Każdy z partnerów projektu ma indywidualne potrzeby. Wpisują się one we wspólny cel, jakim jest podniesienie jakości i dostępności świadczeń zdrowotnych. Szeroki wymiar przedsięwzięcia przyczyni się do kompleksowej opieki nad pacjentami – mówi Dariusz Oleński, dyrektor bialskiego szpitala.

Do tych placówek popłyną unijne miliony

Liderem projektu jest Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Białej Podlaskiej. Obok bialskiej placówki uczestniczą w nim: Samodzielny Publiczny Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Chełmie, Samodzielny Publiczny Szpital Wojewódzki im. Jana Bożego w Lublinie, Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego SPZOZ w Lublinie, Szpital Neuropsychiatryczny im. prof. M. Kaczyńskiego SPZOZ w Lublinie oraz Samodzielny Publiczny Szpital Wojewódzki im. Papieża Jana Pawła II w Zamościu.

Edyta Dubaniewicz

Departament Wdrażania EFRR

Uratowała życie. Teraz będzie w każdym powiecie

Przypomina zegarek, a jej najważniejszą funkcją jest ratowanie człowieka. Przekonał się o tym 68-letni pan Krzysztof z gminy Wilkołaz, któremu niewielka opaska z dużym, czerwonym guzikiem właśnie ocaliła życie. Możliwe, że jeszcze w tym roku podobne urządzenia trafią do starszych i samotnych mieszkańców każdego powiatu w województwie lubelskim.

Wcisnął guzik, dlatego żyje

O panu Krzysztofie zrobiło się głośno kilka tygodni temu. Jako jeden z pierwszych w regionie dostał niewielką, czarną opaskę z charakterystycznym czerwonym guzikiem. Do tego jeszcze telefon. Zestaw miał przy sobie, gdy nagle poczuł się źle. Od lat leczy się kardiologicznie, dlatego podejrzewał migotanie przedsionków. Wcisnął guzik i, jak przekonuje, dlatego żyje.

*Czy wiesz, że...
opaskę życia, jako pierwsi
w województwie lubelskim,
dostali starsi i samotni
mieszkańcy powiatu kraśnickiego.*

▶ Opaska z dużym czerwonym guzikiem i telefon mają wielką moc. Ratują życie

Fot. Starostwo Powiatowe w Kraśniku

– *To mi się sprawdziło i namawiam wszystkich, by taka możliwość była i jeżeli powstałby jeszcze taki program, to namawiam, by z niego skorzystali* – podkreśla pan Krzysztof.

Sygnal alarmowy z bransoletki odebrał ratownik centrum medycznego w Krakowie. Natychmiast zadzwonił do pana Krzysztofa. Po krótkim wywiadzie wiedział już, że pacjent potrzebuje pilnej pomocy. Ratownik wezwał karetkę i pan Krzysztof znalazł się w kraśnickim szpitalu. Dzisiaj czuje się dobrze.

– *Pracownicy krakowskiego centrum iMed24 jeszcze przez kilka dni po tym zdarzeniu kontaktowali się ze mną. Troskliwie pytali o zdrowie* – uśmiecha się pan Krzysztof.

Pierwsza pomoc zawsze pod ręką

Historia pana Krzysztofa pokazuje, że opaska szybko zdała egzamin. Na pomysł jej wykorzystania w powiecie kraśnickim wpadł Marek Kos, dyrektor szpitala w Kraśniku i radny wojewódzki.

– *O teleopiece w szerszym zakresie dowiedziałem się przed niespełna dwoma laty. Pomysł przywozłem z województwa pomorskiego, gdzie taka forma opieki działa od lat i korzystają z niej tysiące osób. Od tego czasu staram się wprowadzać ją w naszym województwie, ponieważ nie brakuje u nas osób samotnych, starszych i niepełnosprawnych* – wyjaśnia Marek Kos.

Urządzenie reaguje na upadek i utratę przytomności. Wie też, jakie leki przyjmuje pacjent, zna jego podstawowe dane, w tym grupę krwi i pamięta numery kontaktowe do jego najbliższych.

Na swoich nadgarstkach ma je już 135 osób z gmin wiejskich powiatu kraśnickiego. Opaski trafiły do nich na początku kwietnia.

– *Jestem bardzo zadowolona. Mieszkam sama i do tego choruję, dlatego teraz, dzięki bransoletce, czuję się znacznie bezpieczniej* – podkreśla Aniela Gładysz.

Opaska z czerwonym guzikiem jest efektem unijnego projektu wspartego przez Regionalny Program Operacyjny

*Jestem bardzo zadowolona.
Mieszkam sama i do tego choruję,
dlatego teraz, dzięki bransoletce,
czuję się znacznie bezpieczniej.*

ANIELA GŁADYSZ

Województwa Lubelskiego. Jego koszt to blisko 900 tys. złotych.

– Cieszę się, że projekt realizujemy w szerokim partnerstwie dziewięciu samorządów. Mam nadzieję, że te działania pozwolą zniwelować wyłączenie społeczne wielu osób, a także zapewnią wszystkim potrzebującym poczucie bezpieczeństwa. Tylko w powiecie kraśnickim z urzędzenia mogłoby skorzystać tysiące potrzebujących – podkreśla **Andrzej Maj**, starosta kraśnicki.

Guzik życia w każdym powiecie

– Czerwony guzik życia jest projektem pilotażowym. Na dzień dzisiejszy nikt nie wymyślił szybszego urzędzenia powiadamiającego o potrzebie pomocy. Z demografii i prognoz wynika, że potrzebujących będzie przybywało. Mam nadzieję, że inne samorządy również podejmą się realizacji takiej inicjatywy – mówił niedawno **Sławomir Sosnowski**, marszałek województwa lubelskiego.

Wygląda na to, że samorządy wkrótce odpowiedzą na apel marszałka. Już pod koniec kwietnia urząd marszałkowski ogłosił unijny konkurs na dofinansowanie programów podobnych do tego realizowanego przez Starostwo Powiatowe w Kraśniku. Pieniądze zagwarantuje zarządzany przez władze województwa Regionalny Program Operacyjny. Mowa tutaj o 49 mln zł.

– Wnioski o dotację przyjmowaliśmy do 13 lipca. Teraz je weryfikujemy. Na dotację mogą liczyć najwyżej ocenione projekty samorządów i organizacji pozarządowych. Obok opasek ratujących życie w konkursie dofinansujemy również zakup sprzętu rehabilitacyjnego i programy aktywizujące starszych oraz niepełnosprawnych mieszkańców województwa lubelskiego – precyzuje **Andrzej Kloc**, dyrektor Departamentu Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego w lubelskim urzędzie marszałkowskim.

Paweł Florek

Departament Zarządzania RPO

Zeskanuj kod i obejrzyj film z przekazania opasek ratujących życie dla mieszkańców powiatu kraśnickiego.

► Marek Kos, dyrektor szpitala w Kraśniku (z lewej) i Andrzej Maj, starosta kraśnicki (z prawej) przekazują opaski życia 135 mieszkańcom powiatu kraśnickiego

► Krzysztof Kołtun odbiera bransoletkę z czerwonym guzikiem i telefon. Ten zestaw uratował mu życie

► Aniela Gładysz, jedna z pierwszych mieszkanek powiatu kraśnickiego, która dostała opaskę życia

Fot. Starostwo Powiatowe w Kraśniku

Rzecznik Funduszy Europejskich: wewnętrzny bezpiecznik i strażnik prostych procedur

Rozmowa z Anną Augustyniak, sekretarz województwa lubelskiego, której podlega Rzecznik Funduszy Europejskich

Pani Sekretarz, od końca 2017 roku w lubelskim urzędzie marszałkowskim działa Rzecznik Funduszy Europejskich. Co zdecydowało o jego powołaniu?

Z jednej strony było to efektem nowelizacji ustawy wdrożeniowej, czyli prawa, które reguluje przepisy dotyczące realizacji programów operacyjnych. To właśnie ta ustawa wprowadziła Rzecznika Funduszy Europejskich. Z drugiej strony zależało nam, jako Samorządowi Województwa, na stworzeniu instytucji, która, pozostając w kontakcie z wnioskodawcami, beneficjentami i innymi podmiotami zainteresowanymi wdrażaniem funduszy unijnych, będzie proponowała zmiany usprawniające wykorzystanie środków unijnych w naszym regionie.

Czym w praktyce zajmuje się Rzecznik Funduszy Europejskich?

Rzecznik przyjmuje zgłoszenia o ewentualnych utrudnieniach w staraniach o dofinansowanie lub podczas realizacji projektu. Weryfikuje je i sprawdza, m.in. pod kątem możliwych usprawnień we wdrażaniu Regionalnego Programu Operacyjnego. Następnie propozycje usprawnień przekazuje do instytucji rozdzielających środki unijne dla naszego regionu i zarządzających nimi. Chodzi przecież o to, aby korzystanie z funduszy europejskich opierało się na prostych zasadach, ale mieszczących się w granicach prawa. Właśnie po to jest rzecznik, który reaguje na zgłoszenia, wyciąga wnioski i proponuje rozwiązania usprawniające aplikowanie o dotację i realizację unijnych projektów.

Z czym można zwrócić się do Rzecznika Funduszy Europejskich?

Sprawy, którymi zajmie się rzecznik to m.in.:

- » wyjaśnienie procedur lub działań instytucji oceniających wnioski o dotację,
- » proponowanie zmian i usprawnień w realizacji RPO,
- » wskazanie utrudnień w staraniach o środki unijne, np. przedłużenia i nieterminowości postępowań, niedoinformowania, niejasności lub złej organizacji procedur

stosowanych w programie (np. nabór i ocena projektów, weryfikacja wniosków o płatność, kontrola itp.),

- » nadmierne lub nieuzasadnione wymagania lub niewłaściwa obsługa wnioskodawców,
- » inne utrudnienia, na które zwracają uwagę zgłaszający.

Gdy mówimy o problemach w aplikowaniu o środki europejskie rzecznik może być mediatorem i wsparciem w kontaktach z instytucjami zaangażowanymi we wdrażanie RPO. W efekcie jego interwencja może pomóc w polubownym załatwieniu sprawy bądź osiągnięciu kompromisu. Warto pamiętać, że rzecznik sam nie może zmieniać rozstrzygnięć podjętych przez instytucje. Za to jego działania mogą być bodźcem do zmiany decyzji podejmowanych przez te instytucje.

Rzecznik działa od ponad pół roku. Jak wygląda jego dotychczasowa praca? Ile zgłoszeń otrzymuje i jakiego rodzaju ?

Do tej pory wpłynęło do niego 50 zgłoszeń. Ponad połowa dotyczyła Europejskiego Funduszu Społecznego. Były to głównie zgłoszenia od uczestników projektów. Dotyczyły m.in. prośby o interwencję z powodu utrudnień w korzystaniu ze wsparcia w ramach realizowanych projektów, prośb o weryfikację przyczyn opóźnień w przekazywaniu środków finansowych przez beneficjentów RPO na rzecz uczestników projektów, zasadności pewnych działań beneficjentów RPO w ramach realizacji projektów czy wątpliwości co do kwalifikowalności wydatków. Jeśli chodzi o Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego to o pomoc prosili przede wszystkim przedsiębiorcy. Sprawy dotyczyły wątpliwości co do weryfikacji wniosków o płatność, wątpliwości i pytań dotyczących procedur oceny projektów, zastrzeżeń do zasady konkurencyjności stosowanej przez innych przedsiębiorców korzystających ze środków RPO.

Co dzieje się ze zgłoszeniami, które wpływają do Rzecznika Funduszy Europejskich?

► Anna Augustyniak, sekretarz województwa lubelskiego

Fot. UMWL w Lublinie

Rzecznik szczegółowo analizuje każde zgłoszenie. Sprawdza je pod kątem zasadności zastrzeżeń, ewentualnie przedstawienia dodatkowych wyjaśnień, uzasadnienia i motywów określonego działania instytucji. Rzecznik podejmuje się również mediacji z instytucjami, których dotyczą zgłoszenia, mającej na celu wypracowanie takich rozwiązań, które z jednej strony pozwolą na rozwiązanie zgłaszanego problemu, z drugiej są zgodne z prawem. Weryfikacja zgłoszeń prowadzi też do wypracowania propozycji usprawnień w procedurach RPO. Na podstawie otrzymanych wniosków rzecznik przedstawił szereg propozycji usprawnień, które trafiły do instytucji odpowiedzialnych za realizację Regionalnego Programu Operacyjnego. Niektóre z nich na bieżąco wprowadzamy do procedur obowiązujących w RPO.

Czy poza przyjmowaniem i rozpatrywaniem zgłoszeń rzecznik ma inne zadania?

Zgodnie z ustawą powołującą rzecznika, przeprowadza on okresowy przegląd procedur obowiązujących we wszystkich instytucjach zaangażowanych w realizację RPO. Rzecznik w pierwszej kolejności przygląda się procedurom, których dotyczyły zgłoszenia. Dodatkowo sprawdza procedury wybrane według własnego klucza. W pierwszym kwartale 2018 roku zespół rzecznika przeprowadził przegląd procedur związanych z naborem wniosków o dofinansowanie. Udało się wypracować kilka propozycji zmian, które poprawią komfort i zmniejszą czasochłonność

przygotowania dokumentacji aplikacyjnej. Ponadto wpłyną na skrócenie i uproszczenie oceny projektów. Te z propozycji, które będą możliwe do wdrożenia i zostaną przyjęte przez instytucje realizujące RPO, będą stosowane już w kolejnych konkursach.

Po co rzecznik dokonuje przeglądu procedur?

Chodzi o wypracowanie usprawnień dla Regionalnego Programu Operacyjnego. Rzecznik to w pewnym sensie autokontrola. Wdrażanie RPO to ciągła praca, samonauka i nabywanie kolejnych doświadczeń, które pozwalają na stałe wprowadzanie ulepszeń do przyjętych przepisów przez właściwe instytucje. Ten kierunek pokrywa się ze zdaniem Komisji Europejskiej, która od dawna zaleca upraszczanie funduszy europejskich.

Gdzie znajdę rzecznika i jak się z nim skontaktuję?

Rzecznik pracuje w swoim biurze przy ul. Stefczyka 3 w Lublinie. Jest nim **Katarzyna Włodarczyk-Tomczyk**. Numery telefonów, adres e-mail i informacje o sprawach załatwianych przez rzecznika znajdziesz na stronie internetowej rpo.lubelskie.pl w specjalnej zakładce Rzecznik Funduszy Europejskich. Tam też opublikowaliśmy raport z działalności rzecznika w 2017 roku.

Dziękuję za rozmowę

Paweł Florek

Komisja Europejska mówi: sprawdzam

Christopher Todd, dyrektor departamentu polityki regionalnej i miejskiej w Komisji Europejskiej gościł w naszym regionie. Rozmawiał o wykorzystaniu środków unijnych w Regionalnym Programie Operacyjnym i odwiedził kilka projektów dofinansowanych z funduszy europejskich. – *Wszystko, co tu zobaczyłem, jest imponujące* – podkreślił Christopher Todd.

– *Cieszę się, że tak wysokiej rangi przedstawiciel Komisji Europejskiej odwiedził nasz region. Pokazaliśmy Panu Dyrektorowi, jak Lubelskie radzi sobie z wykorzystaniem środków unijnych. Sporo czasu poświęciliśmy analizie zaawansowania Regionalnego Programu Operacyjnego. Dyskutowaliśmy też o przyszłości funduszy europejskich dla regionów po 2020 roku* – zaznaczył **Sławomir Sosnowski**, marszałek województwa lubelskiego.

W Radzynie kształcą zawodowo

Wizyta rozpoczęła się w Radzynie Podlaskim. Marszałek zaprosił **Christophera Todda** do Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych, gdzie uczą się m.in. przyszli mechanicy, kucharze, fryzjerzy i stolarze. Szkoła realizuje kilka unijnych projektów.

Z obecnego Regionalnego Programu Operacyjnego (RPO) placówka podległa powiatowi radzyńskiemu pozyskała dotację na dodatkowe zajęcia językowe i komputerowe. Organizuje też praktyki dla uczniów, współpracując z przedsiębiorcami, nie tylko z województwa lubelskiego.

Największą od lat inwestycją jest budowa nowego obiektu, w którym powstaną doskonale wyposażone pracownie, m.in. aplikacje internetowych i zawodowych, spawania i obróbki mechanicznej CNC. Dzięki temu projektowi przyszedli fachowcy będą uczyli się w warunkach, których mogą pozazdrościć właściciele niejednej firmy.

Dyrekcja szkoły i władze starostwa przedstawiły Christopherowi Toddowi plany dalszej rozbudowy zaplecza placówki, którą chcą sfinansować z nowych funduszy europejskich. Pochwalili się współpracą z fabryką narzędzi

Fot. Paweł Florek / UMWL w Lublinie

► Christopher Todd przygląda się wyposażeniu pracowni technikum mechanicznego w ZSP w Radzynie Podlaskim, kupionym z funduszy europejskich

► Spotkanie szefa departamentu polityki regionalnej i miejskiej w Komisji Europejskiej z dyrektorami instytucji rozdzielających środki unijne z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego

chirurgicznych B. Braun, która pomaga szkole w przygotowywaniu programu nauczania ślusarzy. Firma chętnie zatrudnia również absolwentów Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Radzynie Podlaskim.

– *To moja pierwsza wizyta w województwie lubelskim i już dzisiaj wiem, że nie ostatnia. Wszystko, co tu zobaczyłem, jest imponujące* – podkreślił szef departamentu polityki regionalnej i miejskiej w Komisji Europejskiej.

W cztery oczy o Regionalnym Programie Operacyjnym

Drugą część dnia zdominowały rozmowy o stanie realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego i możliwościach przyspieszenia wydawania środków unijnych. Dyrektor Todd rozmawiał o tym z marszałkiem Sosnowskim i dyrektorami komórek odpowiedzialnych za wdrażanie programu, m.in. Lubelską Agencją Wspierania Przedsiębiorczości.

► Władysław Naborczyk z kraśnickiej firmy NABOR prezentuje produkty wytwarzane w przedsiębiorstwie

Fot. Paweł Florek / UMWL w Lublinie

► Wizyta w firmie JAK MET, jedynym polskim producentem kosiarek, w Kraśniku

Przedsiębiorcy Kraśnik

Przedstawiciel Komisji Europejskiej pojechał do Kraśnika, gdzie w towarzystwie **Andrzeja Maja**, starosty kraśnickiego, odwiedził firmy NABOR i JAK MET.

Pierwsza zajmuje się obróbką metali i wytwarzaniem elementów gumowych oraz gumowo-metalowych. Wśród odbiorców produktów oferowanych przez spółkę są głównie zagraniczni kontrahenci, m.in. lotnicze koncerny Airbus i Boeing.

NABOR mocno inwestuje w badania i innowacje. Sięgnął m.in. po środki unijne na uruchomienie produkcji gokarta z napędem elektrycznym i wymiennym systemem zasilania.

Z kolei JAK MET specjalizuje się w wytwarzaniu kosiarek. Jest jedynym polskim producentem tego sprzętu. Chętnie korzysta przy tym z funduszy europejskich. Dzięki dotacji z Regionalnego Programu Operacyjnego przedsiębiorstwo kupiło nowoczesną linię produkcyjną. Pozwoliła ona na jeszcze większe zautomatyzowanie produkcji i wprowadzenie do oferty nowej usługi – cięcia laserowego.

– *Doceniam oba przedsiębiorstwa. Odważnie inwestują w swój rozwój, dokładając cegiełkę do rozwoju całego województwa. Gratuluję im dotychczasowych osiągnięć i życzę kolejnych sukcesów* – zapewnił Christopher Todd.

Paweł Florek

– *Jesteśmy zadowoleni z tempa podpisywania umów. Gratuluję postępów w tym obszarze RPO. Teraz wyzwaniem jest przełożenie tego wyniku na rozliczanie zakontraktowanych środków z Komisją Europejską. Liczę, że także w tym przypadku utrzymacie tempo z końca ubiegłego roku* – zaznaczył Todd.

Zeskanuj kod i zobacz więcej zdjęć na naszym Facebooku – Lubelskie Fundusze Europejskie.

Rewitalizacja w województwie lubelskim – wyzwania na przyszłość

Przedstawiciele blisko 70 samorządów z województwa lubelskiego przyjechali do Lublina na konferencję rewitalizacyjną. Spotkanie odbyło się 5 kwietnia w Lubelskim Centrum Konferencyjnym. Było okazją do podsumowań dotychczasowych działań i otwarcia nowego rozdziału we współpracy gmin z urzędem marszałkowskim.

Otwierający spotkanie wicemarszałek **Krzysztof Grabczuk** zwrócił uwagę na gigantyczne zmiany, jakie zaszły w ostatniej dekadzie dzięki zaangażowaniu pracowników samorządowych w program rewitalizacji. Podkreślił, że dzisiaj w rewitalizacji liczy się przede wszystkim człowiek. Chodzi w niej o integrację ludzi i tworzenie nowych miejsc pracy.

– Bogactwo tworzy się tam, gdzie jest silny kapitał ludzki. Wcześniej rewitalizację kojarzono tylko z odnową skwerów, budynków, a obecnie rewitalizacja to diagnozowanie problemów i potrzeb lokalnych społeczności oraz projektowanie odpowiednich rozwiązań, by tym potrzebom sprostać – powiedział Krzysztof Grabczuk.

Dobre praktyki ×3

Przykładami dobrych praktyk oraz cennymi doświadczeniami z zakresu rewitalizacji podzielili się z uczestnikami gospodarze trzech samorządów. **Tomasz Zajac**, burmistrz Hrubieszowa, opowiedział, w jaki sposób jego miasto realizuje program tzw. modelowej rewitalizacji miast. Hrubieszów znalazł się w gronie 20 miast w Polsce, które zostały wybrane w konkursie organizowanym przez Ministerstwo Rozwoju.

Jerzy Pietrzyk, wójt gminy Potok Wielki, streścił historię współpracy samorządu z mieszkańcami, przedstawicielami organizacji społecznych oraz z lokalnymi przedsiębiorcami w kontekście projektowania Lokalnego Programu Rewitalizacji. Dokument stworzony w Potoku Wielkim można uznać za wzór zaangażowania przedsiębiorców w proces rewitalizacji.

Z kolei **Andrzej Ćwiek**, burmistrz Nałęczowa, opowiedział o renowacji przestrzeni miejskiej, jak również integracji działań przez łączenie dużych i małych inwestycji oraz ekonomii społecznej. Ponadto uczestnicy konferencji przekonali się, jak rewitalizacja wpłynęła na podniesienie walorów wizualnych uzdrowiska.

– Jeśli ktoś przyjedzie do Nałęczowa po raz pierwszy, nie rozpozna, którą część miasta rewitalizowaliśmy. To jest właśnie jej najbardziej pożądanym efektem, czyli efektem harmonii – podkreśla burmistrz Nałęczowa.

Uczelnie też są „na tak”

Obok samorządów na konferencji pojawili się przedstawiciele uczelni wyższych. Dr **Marta Komorska**, rektor Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie, zaprezentowała stanowisko na temat udziału mieszkańców małych ojczyzn w rewitalizacji.

Jasne plany na przyszłość

Z punktu widzenia gmin realizujących programy rewitalizacji szczególnie istotne było wystąpienie **Anny Krzyżanowskiej-Orlik** z Departamentu Zarządzania RPO, która zarysowała plany dalszych działań. Urząd marszałkowski będzie monitorował już uchwalone programy rewitalizacji. Członkowie zespołu ds. rewitalizacji wskażą zagrożenia, które pojawiły się w trakcie wdrażania konkretnych programów. Polecą też rozwiązania, które zmniejszą ryzyko ich wystąpienia w przyszłości.

Ponadto urzędnicy marszałka już teraz organizują bezpłatne warsztaty dla gmin, które odbywają się w regionie.

– Wspieramy samorządy w przejściu na Gminne Programy Rewitalizacji z obecnych Lokalnych Programów Rewitalizacji – zaznacza Anna Krzyżanowska-Orlik.

Aneta Lis, Jacek Skalecki
Departament Zarządzania RPO

► – Dzisiaj w rewitalizacji liczy się przede wszystkim człowiek. Chodzi w niej przecież o integrację ludzi i tworzenie nowych miejsc pracy. Wszystko po to, aby rewitalizowane miejsce nie kojarzyło się tylko z poprawą wyglądu, ale zmieniało na lepsze życie mieszkających w nim osób – zaznacza Krzysztof Grabczuk, wicemarszałek województwa lubelskiego.

Fot. UMWL w Lublinie

100 milionów złotych na fotonikę

Samorząd województwa lubelskiego oraz Narodowe Centrum Badań i Rozwoju wspólnie wspierają projekty w zakresie innowacyjnych technologii fotonicznych. Na ten cel przeznaczono aż 100 milionów złotych.

Fotonika stanowi jedną z najbardziej dynamicznie rozwijających się dziedzin multidyscyplinarnych. Łączy w sobie elementy elektroniki oraz informatyki. Wykorzystuje szeroki wachlarz możliwości światła i jego zastosowania w technologii, począwszy od fotografii cyfrowej i klasycznej, przez techniki wyświetlania obrazów trójwymiarowych, po projektowanie nowych materiałów fotonicznych. Znajduje zastosowanie w wielu obszarach życia człowieka tak, by ułatwiać społeczeństwu funkcjonowanie. Fotonika umożliwia rozwój systemów CPS (Cyber – Physical System), obsługę ogromnej liczby danych, jak również zapewnia postęp internetowy.

– Jako województwo lubelskie stoimy przed ogromną szansą na zrównoważony rozwój naszego regionu. Technologia fotoniczne mają wpływ na poprawę konkurencyjności i innowacyjności niemal wszystkich gałęzi przemysłu. To okazja na rozwinięcie lokalnej przedsiębiorczości – mówi **Marceli Niezgoda**, dyrektor Lubelskiej Agencji Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie.

Od ponad 40 lat Polska prowadzi zaawansowane prace nad technologią światłowodową. Są one rozwijane przez instytucje naukowe i przedsiębiorstwa zlokalizowane w Polsce Południowo-Wschodniej. Jednostki te skoncentrowały swoją działalność w Lublinie, opierając się na zapleczu naukowo-badawczym, które ukierunkowane jest na komercjalizację.

Przedsiębiorstwa z województwa lubelskiego mają możliwość uzyskania do 60% wsparcia finansowego na projekty, które polegają na prowadzeniu wyłącznie eksperymentalnych prac rozwojowych w zakresie innowacyjnych technologii fotonicznych wpisujących się w *Agendę Badawczą Wspólnego Przedsięwzięcia Województwa Lubelskiego oraz Narodowego Centrum Badań i Rozwoju* w konkursie 1.2 *Badania celowe*.

Sylwia Szczesna
LAWP w Lublinie

UWAGA! Przedłużyliśmy nabór wniosków

Przedsiębiorco, nie zwlekaj i aplikuj o pieniądze. Złóż wniosek elektronicznie do 31 sierpnia do godziny 15:00.

Więcej informacji znajdziesz na stronie rpo.lubelskie.pl lub pod nr tel. (81) 462 38 12/31.

► Rozwiązania fotoniczne będą wywierały bezpośredni wpływ na biogospodarkę, medycynę, zdrowie, jak również informatykę i automatykę, czyli na wszystkie inteligentne specjalizacje regionu – podkreśla Marceli Niezgoda, dyrektor LAWP w Lublinie

Fot. LAWP w Lublinie

e - P A R A F I A, czyli lubelski Kościół bliżej wiernych

Cyfrowa rewolucja czeka Archidiecezję Lubelską. Wkrótce dokumenty kościelne potrzebne do chrztu lub ślubu wyślesz przez internet. Tą samą drogą zapiszesz się na pielgrzymkę lub zamówisz mszę świętą.

– W efekcie szybciej i sprawniej wierni załatwią sprawy, które wcześniej wymagały wizyty w kancelarii parafialnej. Teraz zrobią to on-line, bez wychodzenia z domu – podkreśla ks. **Jakub Olech**, koordynator projektu z Archidiecezji Lubelskiej.

Lubelski Kościół idzie z duchem czasu. Chce być jeszcze bliżej swoich parafian. Do tego liczy na usprawnienie komunikacji oraz wymiany dokumentów między parafiami i kurią. Dlatego inwestuje w nowoczesne e-usługi. Archidiecezja Lubelska pozyskała właśnie ponad 16 mln zł z unijnego Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na cyfryzację. – *To wychodzenie naprzeciw w dzisiejszym świecie jest bardzo potrzebne, a jednocześnie my jako Kościół jesteśmy też obecni w tych miejscach, do których normalnie byśmy może nawet nie dotarli* – komentuje ks. **Mirosław Ładniak** dla Polskiego Radia Lublin. – *Jest to na pewno przyszłość Kościoła i dobrze, że już teraz bierzemy w niej udział* – dodaje.

Cyfrowa rewolucja ma służyć przede wszystkim wiernym. – *Wiemy, że starsi parafianie coraz lepiej radzą sobie z komputerem i chętnie zaglądają do internetu. Chcemy to wykorzystać. Wkrótce seniorzy zamówią mszę przez internet bez wychodzenia z domu* – zapewnia ks. Jakub Olech.

To spore ułatwienie, szczególnie dla wiernych mieszkających na wsiach i w mniejszych miejscowościach. Z tych możliwości skorzystają też parafianie z zagranicy.

To nie wszystkie e-usługi, które zaoferuje nowy system informatyczny Archidiecezji Lubelskiej. Przez internet zapiszesz się na pielgrzymkę, przejrzysz księgi parafialne lub z domu, przed komputerem, dopełnisz formalności związanych z chrztem, ślubem czy pierwszą komunią świętą. Ponadto archidiecezja uruchomi aplikację na telefon komórkowy i internetowy portal.

Unijny projekt poprawi też wymianę dokumentów między parafiami oraz z kurią. Będą krążyły one on-line. – *Mamy 280 parafii*

i 1,1 mln wiernych. Działając w internecie, znacznie szybciej będziemy przekazywać sobie dokumenty bez konieczności dostarczania ich osobiście – wylicza zalety systemu koordynator projektu.

Dokumenty będą dobrze zabezpieczone dzięki zakupowi specjalnych serwerów do przechowywania baz danych. Ich wysłanie lub przeglądanie będzie możliwe przez system e-PUAP.

Ważnym elementem projektu jest również archiwizacja i zapisanie w cyfrowych plikach historycznych zbiorów dokumentów każdej parafii oraz archiwum Archidiecezji Lubelskiej. Tak działa dzisiaj wiele bibliotek. Łatwiejsze stanie się poszukiwanie przodków i zmarłych spoczywających na cmentarzach.

Projekt zakończy się w maju 2021 roku. Jego wartość to 18,9 mln zł, z czego ponad 16 mln zł pochodzi z funduszy europejskich. – *Dotychczas podpisaliśmy 20 umów zapewniających środki unijne na projekty związane z cyfryzacją. Ogółem ich wartość przekracza 305 mln zł. Dofinansowanie z Regionalnego Programu Operacyjnego wynosi ponad 258 mln zł* – wylicza **Sławomir Sosnowski**, marszałek województwa lubelskiego.

Paweł Florek

Fot. UMWL w Lublinie

► Arcybiskup Stanisław Budzik, metropolita lubelski i Marszałek Sławomir Sosnowski podpisują umowę na dofinansowanie projektu zakładającego uruchomienie systemu e-administracji kościelnej – SeAK

Ekologicznie w Sobieszynie

Zespół Lubelskich Parków Krajobrazowych zdobył fundusze europejskie na ochronę parków krajobrazowych: kazimierskiego, nadwieprzańskiego i szczebrzeszyńskiego. Modernizacji doczeka się też Ośrodek Edukacji Ekologicznej w Sobieszynie. Dofinansowanie przekroczyło 1,3 mln zł. Środki pochodzą z Regionalnego Programu Operacyjnego.

Unijny projekt przewiduje remont i wyposażenie Ośrodka Edukacji Ekologicznej w Sobieszynie (gmina Ulęż) i dostosowanie go do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Dodatkowo leśnicy wyznaczą i oznakują szlak turystyczny oraz opracują plany ochrony dla trzech parków krajobrazowych: kazimierskiego, nadwieprzańskiego i szczebrzeszyńskiego. W sumie mówimy o prawie 77 tys. hektarów. To inwestycja opłacalna z natury, ponieważ zwiększy ochronę bioróżnorodności i wiedzę mieszkańców regionu na temat ekologii. W ramach projektu pośrednio wsparty zostanie sześć obszarów Natura 2000 i dwa rezerваты przyrody: Skarpa Dobrska i Krowia Wyspa.

– *Dzięki tej inwestycji będziemy jeszcze skuteczniej chronić cenne obszary parków krajobrazowych, które nie powinny być narażone na nadmierną działalność człowieka. Stworzymy też lepsze warunki do nauki i zrozumienia ekologii* – wyjaśnia **Grzegorz Kapusta**, wicemarszałek województwa lubelskiego.

Sz szczególnie ważna jest modernizacja Ośrodka Edukacji Ekologicznej w Sobieszynie. Ośrodek zajmuje bowiem zabytkowy budynek Zespołu Szkół im. Kajetana hr. Kického, który wymaga remontu.

– *Wynika on z wzrastającej świadomości społeczeństwa w zakresie ekorozwoju* – mówi **Marcin Czyżak**, dyrektor Departamentu Wdrażania EFRR w lubelskim urzędzie marszałkowskim. – *Dlatego cieszę się, że powstanie miejsce*

promowania edukacji ekologicznej, kształtowania postaw proekologicznych i lepszego dostępu do informacji o stanie środowiska – dodaje.

Wokół ośrodka pojawi się dendrologiczna ścieżka edukacyjna, która w ciekawy sposób pokaże największe, najciekawsze i najcenniejsze drzewostany parku w Sobieszynie. Korzystający ze ścieżki poznają gatunki drzew rodzimych i obcych rosnących w parku. Dowiedzą się więcej o pomnikach przyrody i warunkach, które musi spełniać drzewo, aby stać się pomnikiem.

Projekt przewiduje również realizację przedsięwzięcia pn. „Czynna ochrona dziuplaków i półdziuplaków w parku w Sobieszynie”. Chodzi w nim o zwiększenie liczby miejsc gniazdowania dla chronionych gatunków ptaków. Poza ochroną działania te mają dodatkowo walor edukacyjny. Uczniowie i młodzież oraz wszyscy korzystający z Ośrodka Edukacji Ekologicznej w Sobieszynie będą obserwować ptaki gniazdujące w zawieszonych na drzewach skrzynkach.

Zespół Lubelskich Parków Krajobrazowych zdobył fundusze europejskie w konkursie 7.2 *Ochrona różnorodności przyrodniczej*, ogłoszonym przez Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego. Unijne wsparcie to ponad 1,3 mln zł. Zakończenie projektu przewiduje się w I kwartale 2021 roku.

Edyta Dubaniewicz

► Umowę przyznającą fundusze europejskie dla Zespołu Lubelskich Parków Krajobrazowych podpisali Grzegorz Kapusta, wicemarszałek województwa lubelskiego i Justyna Jędruch, dyrektor Zespołu Lubelskich Parków Krajobrazowych. Towarzyszyli im Stanisław Jagiełło, starosta rycki i Marcin Czyżak, dyrektor Departamentu Wdrażania EFRR

Fot. Zespół Lubelskich Parków Krajobrazowych

Unijne pieniądze są EKO

Był czas, kiedy o inwestycjach w smaczną i zdrową wodę nikt nie śnił. Teraz to już przeszłość. Dzięki wsparciu funduszy europejskich w wielu domach płynie czysta woda. Od niedawna cieszą się nią mieszkańcy Gminy Milanów.

Samorząd zrealizował projekt „Efektywna gospodarka wodna w Gminie Milanów”. Polegał on na modernizacji stacji ujęć i uzdatniania wody w Rudnie i Milanowie. Prace objęły przebudowę budynku stacji, remont instalacji technologicznej, odnowienie instalacji elektrycznej i kontrolno-pomiarowej oraz montaż instalacji fotowoltaicznej o mocy ok. 5 Kw.

Smak, zapach i gładka skóra

Tak naprawdę rzadko zastanawiamy się, jaka woda płynie w naszych kranach. Jeśli zapytamy, czy warto wkładać pieniądze w poprawę jakości wody, odpowiedź przychodzi sama. Pijąc czystą wodę, kupujemy sobie polisę na zdrowe życie.

– Dzięki modernizacji ujęć wody w Gminie Milanów znacząco poprawiły się parametry fizyko-chemiczne, ponadto zapewniona została zdolność posiadanych urządzeń wodociągowych do realizacji dostawy wody w wymaganej ilości i pod odpowiednim ciśnieniem oraz w sposób ciągły

i niezawodny, a także zapewnienie jej należytej jakości – wyjaśnia **Paweł Krępski**, wójt Gminy Milanów.

Lepszą jakość wody dostrzega pani **Justyna Wodowska**, mieszkanka Milanowa. – Wiemy, że czysta woda jest na wagę złota. Poprawę jakości wody odczuwamy nie tylko w smaku, ale także na skórze, która będzie miększa, gładsza i po prostu zdrowsza. Woda jest mniej zakamieniona, co widać po sprzętach kuchennych i łazienkowych. Można zauważyć również, że woda z wodociągu jest pod stałym ciśnieniem, dzięki czemu lepiej działają sprzęty AGD, są mniej awaryjne – podkreśla.

Środki unijne płyną do Milanowa

Realizacja projektu wodociągowego była możliwa dzięki funduszom europejskim z Regionalnego Programu Operacyjnego 2014–2020. Wartość inwestycji to prawie 4 mln zł, z czego 2,7 mln pochodzi z Unii Europejskiej.

Aneta Lis

Departament Zarządzania RPO

► Stacja ujęcia wody w Gminie Milanów

Fot. Urząd Gminy Milanów

Chroń się przed boreliozą. Płaci Unia Europejska

Jest lato i więcej czasu spędzamy na łonie natury. Niestety, wiąże się to z dość poważnym zagrożeniem, które możemy napotkać, spacerując nie tylko po łąkach czy lesie, ale także po podwórkach, w parkach, na wsi i w mieście. Kleszcze, roznoszące groźne choroby, m.in. boreliozę, mogą przynieść również nasi domowi pupile, psy lub koty. Od kwietnia ruszyły badania profilaktyczne finansowane z Regionalnego Programu Operacyjnego, przede wszystkim dla ludzi z grup podwyższonego ryzyka, czyli rolników, leśników i myśliwych.

Raporty epidemiologiczne z roku na rok notują coraz więcej zachorowań na boreliozę. W 2016 roku było to ponad 21 tys. potwierdzonych oficjalnie przypadków. To wzrost o prawie 56% w stosunku do 2015 roku i dziesięć razy więcej niż na początku tego wieku. Choć w naszym województwie nie jest najgorzej, także tu borelioza staje się coraz poważniejszym problemem, a to wymaga podjęcia kompleksowych działań i zwiększonych nakładów.

– *Zdając sobie sprawę z istotności tego zagrożenia, postanowiliśmy zainicjować działania z Regionalnego Programu Operacyjnego, które mogą pomóc potencjalnym ofiarom tej trudnej do leczenia i niosącej wiele możliwych powikłań choroby* – mówi **Sławomir Sosnowski**, marszałek województwa lubelskiego.

Również w tym przypadku najważniejsze jest jak najwcześniejsze jej wykrycie i rozpoczęcie odpowiedniej kuracji. To istotne, gdyż borelioza może bardzo długo rozwijać się bezobjawowo, a jej symptomy mogą być mylone

z innymi chorobami, np. grypą. W poprzednim roku ogłosiliśmy konkurs poświęcony profilaktyce boreliozy i właśnie ruszają programy badań dostępne dla mieszkańców całego regionu. Ich łączna wartość przekracza 6 mln zł.

Zgodnie z założeniami Regionalnego Programu Operacyjnego wiąże się to z przeciwdziałaniem bierności zawodowej wynikającej ze stanu zdrowia.

– *Zakładamy wzmocnienie działań profilaktycznych pozwalających wykryć chorobę w jej wczesnym stadium. Beneficjenci konkursu będą realizować kompleksową i specjalistyczną diagnostykę boreliozy. Warto skorzystać z tych*

badania, tym bardziej, że są całkowicie bezpłatne – zachęca **Andrzej Kloc**, dyrektor Departamentu Wdrażania EFS w lubelskim urzędzie marszałkowskim.

Niewykryta i nieleczona borelioza może wyrzucić życie chorego do góry nogami – na długi czas wyłączyć go z życia zawodowego i wywołać szereg groźnych powikłań. W przypadku szybkiej i przede wszystkim trafnej diagnozy chory ma szansę uniknąć poważnych komplikacji. Borelioza dotyka głównie leśników, pracowników straży pożarnej i straży granicznej, żołnierzy oraz rolników i to dla nich przede wszystkim przewidziane są badania. Jednak w coraz większym stopniu narażeni są na nią także inni.

– *Każdy z nas, kto spędza aktywnie czas na świeżym powietrzu, uprawia turystykę pieszą, rowerową oraz konną, zbiera grzyby czy jagody, powinien pamiętać o profilaktyce w tym zakresie* – podkreśla marszałek Sosnowski.

Adam Piejko

Departament Wdrażania EFS

21 tys.

tyle oficjalnych przypadków boreliozy
było w Polsce w 2016 roku

Zgłoś się na badania profilaktyczne:

- **Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej we Włodawie, tel. 797 704 913, 797 704 917**
- **Stowarzyszenie Inicjatyw Samorządowych i Centrum Medyczne SANITAS:**
  - Lublin – rezerwacja wizyt: (81) 53 40 400
  - Świdnik – rezerwacja wizyt: (81) 565 90 00
- **Centrum Medyczne Luxmed Sp. z o.o. w Lublinie, tel. (81) 532 37 11**
- **Centrum Medyczne „Vita” Paweł Skrętowicz w Urszulinie, tel. (82) 571 33 16**
- **Arion Szpitale Sp. z o.o., tel. 801 513 413**

Edukacja dla najmłodszych

Mijają trzy lata od powstania żłobka w Niemcach. To pierwsza taka placówka w gminie wiejskiej na Lubelszczyźnie. Tamtejszy samorząd uruchomił ją dzięki programowi „Maluch”. Skorzystała z niej również gmina Krzywda. Teraz o nowe żłobki jest jeszcze łatwiej, dzięki funduszom europejskim. Miejsca opiekujące się najmniejszymi mieszkańcami naszego województwa dofinansowuje Regionalny Program Operacyjny.

– W projektach finansowanych z Regionalnego Programu Operacyjnego wymagamy tworzenia dodatkowych miejsc dla dzieci, ponieważ tylko wtedy żłobki będą łatwiej dostępne – podkreśla **Krzysztof Grabczuk**, wicemarszałek województwa lubelskiego. – To ważne zwłaszcza w gminach i małych miejscowościach. Zakładamy, że dzięki temu powstanie ponad 5 tys. nowych miejsc opieki. Działania te przyniosą też inne efekty, choćby ułatwienie rodzicom powrotu do pracy po przerwie związanej z urodzeniem lub wychowywaniem dzieci – dodaje wicemarszałek.

Publiczny żłobek w Niemcach – mimo że na terenie gminy są też prywatne – cieszy się największą popularnością. Rodzice przyprowadzają do niego 47 dzieci, które mają zapewnioną dobrą opiekę. W kolejce na miejsce czeka niemal 40 maluchów. Gmina planuje rozbudowę budynku o nową salę dydaktyczną z łazienką, sypialnią, bawialnią i jadalnią. Po modernizacji żłobek przyjmie dodatkowo 15 nowych dzieci. Koszt tej inwestycji to pół miliona złotych.

Swój żłobek ma też gmina Krzywda. Powstał zaledwie rok temu, a wyposażony jest lepiej niż te w dużych

miastach. Za 2 mln zł dotacji powstał nowy budynek z czterema salami, z którego korzysta obecnie 57 maluchów. Na uwagę zasługuje zwłaszcza sala sensoryczna ze sprzętem i pomocami do prowadzenia zajęć rozwijających wszystkie zmysły. – Powstanie tego ośrodka było wydarzeniem niecodziennym, ponieważ w powiecie łukowskim są tylko dwa żłobki gminne – u nas i w Staninie – mówi **Ewa Latoch-Sprycha**, dyrektor żłobka.

Dotychczas urząd marszałkowski w Lublinie zorganizował trzy konkursy na dofinansowanie nowych miejsc opieki nad trzylatkami i młodszymi dziećmi. – W dwóch podpisaliśmy już 30 umów. Ich wartość to blisko 42 mln zł, przy czym unijne wsparcie wynosi ponad 35 mln zł. W niedawno zakończonym naborze wpłynęło do nas 67 wniosków. Ocenimy je i wybierzemy najlepsze, do których trafi w sumie ponad 44 mln zł – informuje **Andrzej Kloc**, dyrektor Departamentu Wdrażania EFS w lubelskim urzędzie marszałkowskim.

Adam Piejko

▶ Higiena to podstawa. Dbą o nią żłobek w gminie Krzywda

Fot. Lukasz Kaczanowski

► Po zabawie trzeba się posilić. W żłobku zjedzą zawsze ciepły i pyszny obiadek

► Świeci słońce i maluszki ze żłobka w gminie Krzywda idą na spacerek

Fot. Łukasz Kaczanowski

Aktywnie dzięki funduszom

Długotrwałe bezrobocie i niskie kwalifikacje – to one najczęściej wykluczają z życia społecznego i zawodowego. Osoby najbardziej potrzebujące na co dzień wspierane są przez Ośrodki Pomocy Społecznej, a fundusze unijne dają im możliwość podniesienia jakości i efektywności działań na rzecz ich podopiecznych.

Wspólnie ze Stowarzyszeniem Wspierania Aktywności Społecznej „STELLA realizujemy projekt „Blżej pracy – kompleksowe działania aktywizacji i integracji społecznej i zawodowej bezrobotnych klientów OPS Gminy Wierzbica“. Na jego realizację pozyskaliśmy środki Europejskiego Funduszu Społecznego z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego 2014-2020.

Projekt ma za zadanie zahamować uzależnienie od pomocy społecznej, dziedziczenie biedy i ułatwić znalezienie pracy. Jest skierowany do osób wykluczonych, w tym dotkniętych ubóstwem, które korzystają ze świadczeń pomocy społecznej w gminie Wierzbica. Głównie to osoby pozostające bez zatrudnienia, o niskich kwalifikacjach zawodowych oraz z niepełnosprawnościami.

Bezrobocie uzależnia od pomocy społecznej

Najczęstszym powodem korzystania z pomocy jest bezrobocie. Dlatego też zasadne jest objęcie kompleksowym wsparciem osób bezrobotnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Działania podejmowane w stosunku do osób biorących udział w projekcie nie tylko dają możliwość zdobycia zawodu i zaistnienia na rynku pracy, a także przyczyniają się do podniesienia samooceny, poczucia

własnej wartości i pewności siebie. To ważne, aby nie bać się podejmować decyzji, które mogą się przyczynić nie tylko do zdobycia kwalifikacji i znalezienia pracy, ale również lepszego funkcjonowania w życiu społecznym oraz radzenia sobie z trudnościami.

– *Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego oferuje szereg działań na rzecz naszego regionu. Wśród nich jest aktywizacja społeczna i zawodowa osób pozostających bez pracy. Kluczowym zadaniem jest dostosowanie pomocy do indywidualnych potrzeb osób o niskich kwalifikacjach, z niepełnosprawnościami czy bezdomnych. Naszym celem jest integracja ze społeczeństwem osób zagrożonych ubóstwem czy wykluczeniem społecznym i zdobycie przez nie kwalifikacji zawodowych dostosowanych do ofert rynku pracy. To realna szansa poprawy sytuacji życiowej* – podkreśla **Krzysztof Grabczuk**, wicemarszałek województwa lubelskiego.

Indywidualne podejście

Uczestnicy projektu objęci są Indywidualnym Planem Działania, kontraktem socjalnym oraz kompleksowym wsparciem w ramach Programu Aktywizacji i Integracji lub Klubie Integracji Społecznej. Wsparcie obejmuje: poradnictwo indywidualne i grupowe z psychologiem, doradcą zawodowym i pracownikiem socjalnym, poradnictwo prawne, szkolenia zawodowe, prace społecznie, staże.

Wśród uczestników projektu są m.in. osoby doświadczające przemocy psychicznej, samotne matki, które na co dzień borykają się z trudnościami wychowawczymi. Dlatego zagwarantowaliśmy w projekcie porady specjalistów pod kątem prawnym, psychologicznym czy terapeutycznym, a także skorzystanie z informacji dotyczących świadczeń z pomocy społecznej.

Program Aktywizacji i Integracji to ważny element doradztwa zawodowego w zakresie warsztatów samopoznania. Określenie własnych umiejętności, praca nad zmianą postaw i wartości w odniesieniu do pracy zawodowej, wzmacnianie motywacji do aktywności zawodowej, określenie celów zawodowych, praktyczne zajęcia odnośnie sporządzania dokumentów aplikacyjnych, przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej – jednym słowem sztuka autoprezentacji. Zajęcia prowadzone przez pracownika

Szczegóły projektu

„Blżej pracy – kompleksowe działania aktywizacji i integracji społecznej i zawodowej bezrobotnych klientów OPS Gminy Wierzbica“ jest realizowany w ramach Działania 11.1 *Aktywne włączenie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego 2014-2020*

Wykonawca

Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierzbicy w partnerstwie ze Stowarzyszeniem Wspierania Aktywności Społecznej „STELLA“

Termin realizacji

02.01.2017 – 31.12.2018 r.

Dofinansowanie projektu

Środki unijne: 253 tys. zł

Wkład własny: blisko 38 tys. zł

Fot. Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierzbicy

socjalnego ukierunkowane były na wyznaczanie celów społecznych, umiejętność organizacji czasu, w tym czasu wolnego. W ramach reintegracji zawodowej uczestnicy wykonywali prace społeczne w gminie Wierzbica, np. sadzenie krzewów, kwiatów, pielęgnacja zieleni, w wymiarze 40 godzin miesięcznie.

Profesjonalne szkolenia i praktyczne staże

W pierwszej edycji projektu (2017 rok) w ramach aktywizacji i integracji społecznej oraz zawodowej Klubu Integracji Społecznej zrealizowano szkolenie zawodowe o profilu kucharz. Po zdanym egzaminie czeladniczym przed Komisją Egzaminacyjną Izby Rzemieślniczej Lubelszczyzny, uczestnicy sprawdzili swoje umiejętności podczas stażu w Spółdzielni Socjalnej "Miranna" w Wierzbicy. Po zakończeniu I edycji projektu znaczna część osób znalazła pracę.

Aktualnie w ramach Klubu Integracji Społecznej realizowane jest szkolenie drwal – operator pilarki. Po szkoleniu teoretycznym uczestnicy będą uczestniczyć w zajęciach praktycznych w Nadleśnictwie Chełm. Po zakończeniu szkolenia zawodowego kolejnym etapem będzie staż.

– *Pozyskane środki z Europejskiego Funduszu Społecznego na realizację projektu stanowią bardzo istotną kwestię i wspomagają gminę Wierzbica w przedsięwzięciach skierowanych do najbardziej potrzebujących mieszkańców. Dzięki tym funduszom Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierzbicy w partnerstwie ze Stowarzyszeniem Wspierania Aktywności Społecznej „STELLA” obejmie specjalistycznym wsparciem 24 osoby – zauważa **Andrzej Chrzastowski**, wójt gminy Wierzbica.*

Realizacja projektu przez pakiet działań w stosunku do osób bezrobotnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej przyczyni się do osiągnięcia jednego z celów Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. W obszarze Pomoc Społeczna mamy trzy istotne problemy. Jednym z nich jest bezrobocie, którego przyczynami są: brak ofert pracy, brak zakładów pracy, duża odległość od miast, nasycony rynek pracy w gminie, co skutkuje ubóstwem, bezradnością życiową i koniecznością korzystania ze świadczeń pomocy społecznej. Dlatego nasz projekt wyraźnie poprawi sytuację bezrobotnych w gminie Wierzbica.

Beata Sienkiewicz,
kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Wierzbicy

► Praca na rzecz gminy pozwalała nabrać uczestnikom projektu pewności siebie, uczyć się organizacji czasu pracy i zdobyć praktyczne umiejętności, których oczekują pracodawcy

Jak otworzyć własny biznes?

Z funduszami europejskimi jest łatwiej

Jedną z najszybszych dróg do znalezienia pracy jest własny biznes. Jak otworzyć firmę? Możliwości jest sporo, a jedną z lepszych opcji są fundusze europejskie. Udowodnię to w tym wpisie. Pokażę Ci, jak kilkudziesięciu mieszkańców naszego województwa już pracuje na swoim dzięki unijnemu projektowi „Droga do sukcesu”. Ty też możesz. Spróbuj!

Od pasji do własnego biznesu

Wioletta prowadzi firmę remontową, Agnieszka założyła sklep, w którym sprzedaje perfumy i artykuły toaletowe, Ania oferuje usługi kosmetyczne. Co je łączy? Jeszcze kilka miesięcy temu były bezrobotne. Dzisiaj są szefami swoich firm. Prowadzą je w Tomaszowie Lubelskim. Powróciły na rynek pracy dzięki projektowi Fundacji Rozwoju Lubelszczyzny – „Droga do sukcesu”. Po zdobyciu dotacji każda z nich otworzyła własny biznes i zmieniła pasję w sposób na zarabianie pieniędzy.

Przekuć marzenia w sukces

Myślisz o założeniu firmy, ale brakuje Ci wiedzy i pieniędzy? Przykłady Wioletty, Agnieszki i Ani pokazują, że do otwarcia własnego biznesu wystarczą pomysł, pasja... i fundusze europejskie z Regionalnego Programu Operacyjnego. Te ostatnie pozwoliły na dofinansowanie projektu „Droga do sukcesu”.

Skorzystali z niego:

- » bezrobotni lub nieaktywni zawodowo,
- » mieszkańcy powiatów biłgorajskiego, chełmskiego, hrubieszowskiego, krasnostawskiego, tomaszowskiego, włodawskiego, zamojskiego oraz miast Chełm i Zamość,
- » osoby powyżej 30 roku życia.

Co zyskali?

Doradztwo na początek

Na wstępie czekał na nich bezpłatny pakiet doradczo-szkoleniowy, który składał się z:

- » szkolenia „ABC przedsiębiorczości”

Fot. www.pexels.com

Posłuchaj Kalejdoskopu Regionalnego i poznaj w szczegółach niezwykłe historie innych przedsiębiorczych kobiet. Zaryzykowały i dzisiaj pracują na swój rachunek. O tym, jak to zrobiły, opowiadają w reportażu „Dar od losu”.

► Jej pasją jest dietetyka. Pani Agata interesowała się nią od dziecka. Skończyła studia z technologii żywienia, dietetyki i planowania posiłków. Początkowo pracowała dla jednej z sieci dietetycznych. Teraz prowadzi własny biznes, na zdrowych zasadach. – *Dietetyka się rozwija, jest na nią duże zapotrzebowanie. Wiedziałam o tym, dlatego dzięki uporowi, konsekwencji i środkom unijnym z projektu „Venus jest przedsiębiorcza” otworzyłam swój gabinet, gdzie m.in. uczę jak dobrze się odżywiać – uśmiecha się Pani Agata, bohaterka reportażu Czesławy Borowik „Dar od losu”.*

► Historie Wioletty, Agnieszki i Ani pokazują, że z połączenia pasji i funduszy europejskich rodzą się pomysły na dobry biznes

Fot. www.pexels.com

- » doradztwa grupowego związanego z planowaniem działalności gospodarczej według modelu biznesowego Canvas,
- » praktycznego i indywidualnego doradztwa pomocnego w napisaniu biznesplanu.

Dotacja na własny biznes i rozruch firmy

Kolejnym krokiem była ocena biznesplanów. Pomysłów na własny biznes, które zdobyły najwięcej punktów, Fundacja Rozwoju Lubelszczyzny przyznała dotacje. Okrągle 23 tys. zł. Dodatkowo przez rok od uruchomienia firmy na konto świeżo upieczonego przedsiębiorcy będzie wpływało

wsparcie pomostowe w wysokości 700 zł miesięcznie. To pieniądze na pokrycie wydatków niezbędnych do prowadzenia działalności gospodarczej, np.:

- » składek ZUS,
- » materiałów biurowych,
- » kosztów najmu lokalu.

Każdy uczestnik projektu „Droga do sukcesu” może liczyć również na wsparcie doradcy – łącznie 18 godzin konsultacji.

48

tyle osób zdobyło środki unijne na założenie własnej firmy z projektu „Droga do sukcesu”

Znajdź dotację dla siebie

Takich projektów jest więcej. W urzędzie marszałkowskim organizowaliśmy bezpłatne spotkania dla wszystkich, którzy chcą rozpocząć pracę na swoim. Zaprosiliśmy na nie

przedstawicieli fundacji, które przyjmują wnioski do swoich projektów.

Wierzę, że ten wpis zainspiruje Cię do działania i zdecydujesz się założyć własną firmę z funduszy europejskich. Trzymam kciuki.

Odwagi i powodzenia!
Super Elka

Jak skorzystasz z dofinansowania? Na co zyskasz unijne wsparcie? Posłuchaj nagrań, zgłoś się do projektu i zostań szefem własnej firmy.

Droga 814: Ale szybko

Do tego bezpiecznie i bez dziur. Tak wygląda dzisiaj kolejny odcinek trasy wojewódzkiej nr 814 między Radzynieciem Podlaskim i Parczewem. Teraz mieszkańcy z północy regionu łatwiej dojadą do krajówki nr 63 w stronę Lublina. To otwiera im drogę wprost na ekspresówkę S17 do Warszawy.

► Nie tak dawno odcinek wojewódzkiej osiemset czternastki biegnącej przez powiaty radzyński i parczewski był w opłakanym stanie. Kto jeździł tą drogą, doskonale wie, że koleiny, wyboje i wyraźne ubytki w asfalcie były normą. Dzisiaj nie ma po nich śladu, a jezdnię pokrywa równiutki dywanik czarnej bitumicznej masy.

Firma Strabag, główny wykonawca robót, gruntownie wyremontowała 14-kilometrowy odcinek drogi nr 814. Obok nowej, szerokiej nawierzchni pojawiły się chodniki i 2,5-kilometrowa dwustronna ścieżka dla rowerzystów. Powstały też runda w Niewęłoszcu i Suchowoli. Sporo działa się pod ziemią. Wymieniono sieci kanalizacyjne, gazowe, elektryczne oraz oświetlenie. Remontu doczekał się też most w Suchowoli.

– Ta droga będzie Państwu służyć przez wiele lat. Przed wszystkim poprawi Wasze bezpieczeństwo – podkreślał marszałek Sławomir Sosnowski podczas otwarcia osiemset czternastki.

Trasa ma strategiczne znaczenie dla mieszkańców powiatu radzyńskiego. Dzięki niej łatwiej i szybciej dojadą teraz do drogi krajowej nr 63 w stronę Lublina. W efekcie bezpośrednio wskoczą na obwodnicę stolicy województwa, czyli ekspresową S17.

Investycja realizowana przez Samorząd Województwa Lubelskiego kosztowała prawie 46 mln zł, z czego 38,5 mln zł pochodziło z Regionalnego Programu Operacyjnego. To nie pierwszy remont tej drogi, który wsparły fundusze europejskie. Z dotacji poprzedniego RPO przebudowano 6,5 km. Wtedy prace pochłonięły ponad 20 mln zł, z czego 16,7 mln zł to wkład Unii Europejskiej.

**Departament
Zarządzania
Regionalnym
Programem
Operacyjnym**

pon.-pt. 7:30-15:30
ul. Stefczyka 3b, 20-151 Lublin
tel.: (81) 441 67 38, fax: (81) 441 67 40
e-mail: drpo@lubelskie.pl

**Departament
Wdrażania
Europejskiego
Funduszu Rozwoju
Regionalnego**

pon.-pt. 7:30-15:30
ul. Stefczyka 3b, 20-151 Lublin
tel.: (81) 441 67 50, fax: (81) 441 65 76
e-mail: rpo@lubelskie.pl

Punkty Informacyjne Funduszy Europejskich

Główny Punkt Informacyjny w Lublinie
pon. 7:30-18:00; wt.-pt. 7:30-15:30
ul. Stefczyka 3b, 20-151 Lublin
tel.: (81) 441 68 64, (81) 441 68 65
e-mail: kontakt@feu.lubelskie.pl

Lokalny Punkt Informacyjny w Białej Podlaskiej
pon. 7:30-18:00; wt.-pt. 7:30-15:30
ul. Warszawska 14, 21-500 Biała Podlaska
tel.: (83) 343 58 44, fax: (83) 342 28 82
e-mail: bialapodlaska@feu.lubelskie.pl

Lokalny Punkt Informacyjny w Zamościu
pon. 7:30-18:00; wt.-pt. 7:30-15:30
ul. Partyzantów 94, 22-400 Zamość
tel.: (84) 638 02 67, fax: (84) 639 31 34
e-mail: zamosc@feu.lubelskie.pl

Lokalny Punkt Informacyjny w Chełmie
pon. 7:30-18:00; wt.-pt. 7:30-15:30
pl. Niepodległości 1, 22-100 Chełm
tel.: (82) 565 19 21, fax: (82) 563 02 08
e-mail: chelm@feu.lubelskie.pl

Lokalny Punkt Informacyjny w Puławach
pon. 7:30-18:00; wt.-pt. 7:30-15:30
ul. Centralna 9, 24-100 Puławy
tel.: (81) 886 61 26, (81) 886 61 27
e-mail: pulawy@feu.lubelskie.pl

**Departament
Wdrażania
Europejskiego
Funduszu
Społecznego**

pon.-pt. 7:30-15:30
ul. Czechowska 19, 20-072 Lublin
tel.: (81) 441 68 43, fax: (81) 441 68 53
e-mail: efs@lubelskie.pl

**Lubelska Agencja
Wspierania
Przedsiębiorczości
w Lublinie**

pon.-pt. 7:30-15:30
ul. Wojciechowska 9a, 20-704 Lublin
tel.: (81) 462 38 12, (81) 462 38 31
fax: (81) 462 38 40
e-mail: info.lawp@lubelskie.pl

**Wojewódzki
Urząd Pracy
w Lublinie**

pon.-pt. 7:30-15:30
ul. Obywatelska 4, 20-092 Lublin
tel.: (81) 463 53 63
e-mail: punkt.konsultacyjny@wup.lublin.pl

**Biuro
Zintegrowanych
Inwestycji
Terytorialnych**

Urząd Miasta Lublin
pon.-pt. 7:30-15:30
ul. Leszczyńskiego 14, 20-069 Lublin
tel.: (81) 466 16 20, fax: (81) 466 16 29
e-mail: zit@lublin.eu

**Biuro Rzecznika
Funduszy
Europejskich**

pon. 7:30-17:30; wt.-pt. 7:30-15:30
ul. Stefczyka 3, 20-151 Lublin
tel.: (81) 478 13 31, fax: (81) 478 13 32
e-mail: rzecznikrpo@lubelskie.pl

